Fylkesmannen i Trøndelag
Trööndelagen fylhkenålma

Rapport etter forvaltningskontroll - dokumentkontroll

Kontrollert kommune:	Leka kommune
Dato rapport:	27.01.2020
Kontroll avholdt dato:	Høsten 2019
Kontrolleder:	Odd Lutnæs Sakshaug
Gjennomført av:	Trude Larsen Odd Lutnæs Sakshaug
Kontaktperson i kommunen:	Kristin Floa
Kontrollert ordning:	Produksjonstilskudd i jordbruket

1 Sammendrag

Rapporten er skrevet med bakgrunn i Fylkesmannen sin foreløpige rapport datert 6. desember 2019 og Leka kommune sin tilbakemelding datert 16. desember 2019. Rapporten beskriver de funn (avvik og merknader) som ble avdekket. I Leka kommune ble det konstatert 6 avvik.

2 Generelt om kommunen

Landbruksforvaltningen i Leka kommune er organisert i 2-nivå modell, der jordbruksansvarlig rapporterer direkte til rådmann. Jordbruksansvarlig er eneste saksbehandler på landbruk.

Tabellen under viser hvor mye midler og hvor mange enkeltvedtak som ble fattet i Leka kommune i 2018 på de tilskuddsordningene kommunen hadde fått delegert myndighet fra staten:

Tilskuddsordning	**Antall enkeltvedtak**	**Beløp - kr**
Produksjonstilskudd + avløsning ferie og fritid	40	13 487 265
Tilskudd til avløsning ved sykdom mv	4	44 631
Skogfond	0	0
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	0	0
Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)	6	405 527
Regionale miljøtilskudd (RMP)	9	130 624
Tilskudd til drenering	2	131 450
SUM	61	14 199 497

Kilder: Landbruksdirektoratet, - https://www.landbruksdirektoratet.no/no/tilskuddsbase
- Fagsystemene eStil, Agros

3 Hjemmel for kontrollen

Hjemmel for kontroll er Reglement for økonomistyring i staten § 15:
«Overordnede virksomheter skal ivareta kontroll med at underliggende virksomheter og enheter utenom statsforvaltningen som utøver forvaltningsmyndighet, utfører sine oppgaver på forsvarlig måte og i henhold til § 14».
§ 14 inneholder bestemmelser for internkontroll.

Kontrolloppgavene er delegert til Fylkesmannen i Virksomhets- og økonomiinstruksen nr. 5.1.6 og 5.1.10.

Fylkesmannen skal kontrollere om kommunen har etablert systemer og rutiner som sikrer at ordningen forvaltes i samsvar med gjeldende landbrukspolitikk, og i samsvar med gjeldende lover, forskrifter og retningslinjer.

4 Grunnlag for kontrollen

Fylkesmennene er gjennom vår Virksomhets- og økonomiinstruks og vårt Tildelingsbrev bedt om å vektlegge kontroll for å sikre kvalitetsmessig god tilskuddsforvaltning. Utvelgelsen av kontrollobjekter er risikobasert. Samtidig står det i tildelingsbrevet at vi bør ha forvaltningskontroll i 20 % av kommunene hvert år og at vi skal ha 100 % oppfølging av avvik.

Målet med kontrollen er å ivareta at midlene over jordbruksavtalen brukes til det formålet de er tiltenkt. Kontrollen skal også ivareta rettsikkerheten til søker.

5 Gjennomføring av kontrollen

Varsel om kontroll ble gitt i brev av 12. august 2019 og kontrollen ble gjennomført som dokumentkontroll høsten 2019. Foreløpig rapport ble oversendt Leka kommune 6. desember 2019. Kommunens tilbakemelding forelå 16. desember 2019.

6 Kontrollområder

Følgende tema er tatt opp i denne kontrollen uten at det er registrert negative funn:

- Kommunen har utarbeidet en risikobasert kontrollplan for 2018
- Kommunen har gjennomført kontroll av 10 prosent av foretakene som har søkt om tilskudd i 2018

Tabellen på neste side gir en oversikt over de avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen.

Avvik er mangel på oppfyllelse av krav til forvaltningen av ordningen som er fastsatt i eller i henhold til

- reglement for økonomistyring i staten,
- styrende dokumenter,
- regelverket og/eller retningslinjer for ordningen

Merknad er forhold som ikke strider med krav, men der fylkesmannen finner grunn til å peke på behov for forbedringer

Avvik og merknader som ble avdekket under kontrollen	
Produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket	
Avvik 1	**Kommunen har ikke signert utfylt kontrollskjema** Det mangler underskrift av kontrollør ved stedlig kontroll på kontrollskjemaet i ett tilfelle.
Avvik fra	Rundskriv 2018-31 – punkt 5.5.3
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det er et krav at kontrollskjemaet skal signeres av kommunens representant.
Avvik 2	**Kommunen har ikke sendt ut forhåndsvarsel ved avkorting** Etter stedlig kontroll i desember 2018 er det i tre tilfeller sendt ut vedtak om avkorting av produksjonstilskuddet med klagefrist. Vedtaket om avkorting kommer når utbetalingsbrevet for produksjonstilskudd blir utsendt i februar 2019. Kommunen skulle derfor ikke ha fattet vedtak om avkorting på dette tidspunkt, men sendt ut forhåndsvarsel.
Avvik fra	Forvaltningsloven kapittel 4, §§ 16 og 17
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Kommunen skulle ha sendt ut forhåndsvarsling om avkorting, i stedet for vedtak om avkorting.
Avvik 3	**Kommunen har ikke avkortet grunnet manglende gjødslingsplan** I ett tilfelle har et foretak opplyst at de ikke har gjødslingsplan. Kommunen har ikke avkortet. Kommunen opplyser at de har vurdert at de ikke skal avkorte, men har ikke skriftlig dokumentasjon for denne vurderingen.
Avvik fra	Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd § 12 Rundskriv 2018-31 punkt 6.15.1 RS 2018-30 punkt 11.2
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Reglene er at kommunen skal avkorte ved manglende gjødslingsplan. Vurdering av avkorting skal være skriftlig.

Avvik 4	**Kommunen har foretatt «endring til søkers gunst»** I ett tilfelle er det under kontroll av areal godkjent 1 daa fulldyrka og 6 daa innmarksbeite mer enn det som er omsøkt.
Avvik fra	Rundskriv 2018-31 punkt 6.2
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det er søkers opplysninger som skal legges til grunn. I gjeldende rundskriv går det fram at dersom søker har gitt en feilopplysning som gir en lavere utbetaling enn de faktiske forhold gir grunn for, er hovedregelen at saksbehandler ikke skal endre slik at godkjente opplysninger blir høyere enn det som omsøkt.
Avvik 5	**Mangler ved avkorting av feilopplysninger** Søknad omtalt i avvik 4 er endret til søkers gunst. Disse endrede opplysningene, er i neste omgang lagt til grunn ved avkorting av feilopplysninger. Vedtaket om avkorting sier at det er funnet avvik på 11 daa fulldyrka og 7 daa innmarksbeite. Avviket før kommunen har endret opplysninger i søknaden var 12 daa fulldyrka og 13 daa innmarksbeite.
Avvik fra	Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd § 12 RS 2018-31 punkt 6.15.1 RS 2018-30 punkt 12.1
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Det er søkers opplysninger som skal legges til grunn.
Avvik 6	**Mangler i vurderingen av om kravet til «vanlig jordbruksproduksjon» er oppfylt** Et foretak, som har fått innvilget produksjonstilskudd, har ikke levert lam til slakt, men slaktet selv. Landbrukskontoret har mottatt rapport over dyr som er slaktet, men ikke dokumentasjon på at slaktene er solgt.
Avvik fra	§ 2 vanlig jordbruksproduksjon Rundskriv 2018-30 kapittel 2.3
Frist for å lukke avviket	Umiddelbart
Kommentar	Et grunnleggende vilkår for å motta tilskudd etter forskriften, er at søker driver «vanlig jordbruksproduksjon». Vilkåret vurderes utfra hele søknadsåret under ett, og i lys av hva som er normalt for den enkelte produksjonen som vurderes. I grunnvilkåret

	ligger det også en forutsetning om at produksjonen skal ha et næringsmessig preg. Leveransene fra produksjonen skal være i samsvar med antall dyr.

Andre observasjoner

- **Gyldighet ved gitt dispensasjon fra gjødslingsplan**

  I vedtaket om fritak fra kravet om gjødslingsplan for et foretak står det at dispensasjonen gjelder for søknad pr. 15.05.2017. Med andre ord ikke for aktuell søknadsomgang i 2018. Om en gitt dispensasjon skal gjelde over flere år, eller så lenge produksjon er likedan, bør dette gå fram av vedtaket.

7 Avsluttende kommentarer

Det er Fylkesmannens inntrykk at Leka kommune, gjennom sin landbruksansvarlig, har god kjennskap til landbruket i kommunen og til gjeldende regelverk for produksjonstilskudd. Avvikene som er avdekket her er i stor grad knyttet til enkelt-tilfeller mer enn systematiske svakheter i kommunens forvaltning.